

Posudek oponenta rigorózní práce

Mgr. Filip Satrapa: „Čína na cestě k modernizaci (1860-1911)“, Praha 2005, 107 stran.

Cesta Číny k modernizaci, časově vymezená léty 1860-1911, je bezesporu tématem, jež k sobě právem dlouhodobě poutá zájem sinologů i historiků. V českém prostředí se tomuto tématu přitom historikové věnovali pouze zřídka; o to více je třeba ocenit vědecký počín Mgr. Filipa Satrapy, který se tohoto velmi náročného tématu pod pečlivým vedením profesora Aleše Skřivana zhostil – čímž poněkud předbílám – se ctí.

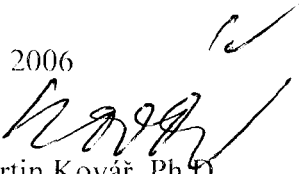
Satrapova práce je rozčleněna do tří kapitol. Po zdařilém úvodu, v němž diplomant vymezil téma své práce – problém modernizace Číny a jeho hlavní specifika – přichází první kapitola, zaměřená na modernizaci vztahů Číny s ostatními státy. Satrapa v této kapitole nejprve analyzuje krach tradiční čínské „zahraniční politiky“; poté se věnuje analýze nového místa Číny v mezinárodních vztazích, prvním pokusům o vytvoření diplomatického zastoupení v cizině, roli Li Chung-čanga v zahraniční politice v 70.-90. letech 19. století a, konečně, vzniku moderního ministerstva zahraničí. Satrapa již v první kapitole své rigorózní práce prokázal, že se výborně orientuje ve složité problematice čínských dějin a v čínských realitách, jež jsou Evropanům velmi vzdálené; dále mě přesvědčil o tom, že je důkladně obeznámen s odbornou literaturou, věnovanou tématu, kterým se zabývá. Satrapova schopnost interpretovat vydané prameny a konfrontovat vlastní názory s odbornými autoritami je rovněž na vysoké úrovni.

Hodnocení první kapitoly lze prakticky použít i pro dvě následující části rigorózní práce. Zatímco druhá kapitola je věnována modernizaci čínské ekonomiky ve sledovaném období – Satrapa si vede i na tomto poli úspěšně, byť se jedná o nezřídka nanejvýš složitou problematiku hospodářských dějin (tradiční „brzdy“ ekonomické modernizace, otázka smluvních přístavů, proměny vztahu evropských a čínských obchodníků a vzestup tzv. kompradorů, čínské podniky pod kontrolou úředníků *kuan-tu šang-pan*, změna sociální stratifikace a obchodní reformy po roce 1900) –, třetí kapitola, nazvaná „Modernizace ve jménu nacionalismu“, je věnována problematice železnice, armády a ústavního hnutí.

Mgr. Filip Satrapa mě přesvědčil, že výtečně zvládl historikovo řemeslo; odpovídá tomu i formální, tj. jazyková a stylistická úroveň práce, k nimž nelze mít prakticky žádných výhrad. Poznámkový aparát sice není na první pohled příliš rozsáhlý – Satrapa odkazuje pouze v místech, kde to pokládá za bezpodmínečně nutné –, o jeho kvalitě a o pečlivém studiu, kterým je podložen, nicméně není nejmenších pochyb.

Z výše uvedených důvodů doporučuji rigorózní práci Mgr. Filipa Satrapy k úspěšné obhajobě.

V Praze, 1. září 2006

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK Praha